

Omaishoidon kokemusasiantuntija Hannu Koivula

28.05.2019 OMAISHOITAJIEN KOKEMUKSIA ARJEN HOITOTYÖSTÄ JA
VERTAISTUEN VAIKUTUKSESTA JAKSAMISEEN

Omaishoidon taustani

- ▶ Vaimoni sai laaja alaisen aivoinfarktin, jonka seurauksena hänen vasen puolensa halvaantui ja hän joutui käyttämään pyörätuolia.
- ▶ Toimin hänen omaishoitajanaan noin kuuden vuoden ajan.
- ▶ Meidän molempien roolit menivät kokonaan uusiksi
- ▶ Tein kaikki työt kotona ja osallistuin kaikkiin hänen sairauteensa liittyviin asioihin.

OMAISHOIDON MONET KASVOT

- Omaistaan auttavia Suomessa yli 1,25 miljoonaa – 350 000 pääasiallista auttajaa, ansiotyössä käyviä 700 000
- Yli 60 000 sitovassa hoitotilanteessa (päivittäinen apu henkilökohtaisissa toimissa tai hoidollisissa toimenpiteissä)
- Omaishoitajista hoitaa
 - puolisoaan 58 %
 - lastaan 23 %
 - vanhempiaan 14 %
 - muita 5 % – Yli puolet on yli 65-vuotiaita.
- Omaishoidon tuen saajia on Suomessa 44 000.
- Omaishoidon tuen asiakkaita oli Helsingissä ja Vantaalla 2016 noin 4 500.
- Helsinki + Vantaa 830 000 asukasta, joista lähes 100 000 potentiaalisia omaishoitoperheitä

Tarinan vaiheet

SELVIITYMISJAKSO 1V 2 KK

Miten tästä eteenpäin,
taloudelliset asiat

Pelot ja huoli kaikesta
Opettelu uusiin rooleihin

TAISTELUJAKSO 5 V

Etuuksien ja oikeuksien puolesta
Epävarmuus tulevasta, rutiini

HUKASSA / ETSIMINEN 1 V 2 KK

Suru, ikävä, syyllisyys, helpotus
Armo itselle

112

- Kuntoutus alkaa
 - Kuukausipalaverit
 - Kotiutussuunnitelma
 - Pysäköintilupa
 - Maksukatto
 - Kotihoito
 - Sopimus omaishoidon tuesta
 - Hoito- ja palvelu suunnitelma
 - Kela kuntoutushakemus (KU-102)
 - Kela Eläkettä saavan hoitotuki/ 16 vuotta täyttäneen vammaistuki
 - Matkapalvelu
 - Turvapuhelin
 - Työkyvyttömyys eläke hakemus
- em. vaadittiin lääkärintodistukset

TYÖTTÖMYYS

LEENAN KOTIUTUS

KOTIHOITO
SOPIMUS OMAISHOIDON TUESTA

KOURISTUKOHTAUKSET
ALKAVAT

MUUTOS HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMAAN
3 vrk loma Paikka nimetty

LEENA TYÖKYVYTTÖMYYSSELÄKKEELLE
KOROTETTU HOITOTUKI

TE-tsto, ei oikeutta
ansiosidonnaiseen päivärahaan.
Työllistynyt omaishoitajana.

Liittyminen POLLIIN

Miten tästä eteenpäin, taloudelliset asiat, pelot ja huoli kaikesta
Opettelu uusiin rooleihin

TIEDON VASTAANOTTOKYKY

SELVIYTYMISJAKSO 1v 2 kk

TAISTELUJAKSO 5 V

TE-TOIMISTO
KUMOAA PÄÄTÖKSEN

ALOITAN VAPAAEHTOISENA
PÄÄKAUPUNKISEUDUN OMAISHOITAJISSA

KELA HYLKÄÄ
RATSASTUSTERAPIAN

HANNU VANHUUSELÄKKEELLE

ISÄLLÄ 54V LIEVÄ AIVOINFARKTI

LEENA SYDÄMENTAHDISTIN VAIHTO
JOUTUU SAIRAALAAN, 40 ASTETTA KUUMETTA

LEENA NUKKUU POIS

MUUTOKSENHAKULAUTAKUNTA
HYVÄKSYY RATSASTUSVALITUKSEN

**Etuuksien ja oikeuksien puolesta
Epävarmuus tulevasta, rutiini**

HUKASSA / ETSIMINEN 1v 2 kk

KUOLINSYY TUTKITAAN

HAUTAJAIS JÄRJESTELYT

TUHKAN LASKU

PERUNKIRJOITUS

KAT -KOULUTUS ALKAA

OMAN TARINAN LÄPIKÄYNTI

KUOLINSYY TODISTUS

KAT-KOULUTUS
PÄÄTÖS SEMINAARI

Leenan vaatteiden ja
tavaroiden läpikäynti

Oman asunnon myynti ja uuden
pienemmän asunnon hankinta

Muutto uuteen asuntoon

Suru, ikävä, syyllisyys, helpotus
Armo itselle

Lähtötilanteiden vaikutus omaishoitajuudessa

Hitaasti etenevä omaishoitotilanne

- ▶ Salakavala tilanne
- ▶ Apu / tarpeet jälkijunassa
- ▶ Enemmän taistelua / perustelua palveluista, kuuluko vai ei
- ▶ Uupumisen vaara

Äkillisesti tuleva omaishoitotilanne

- ▶ Pällimmäisenä tunteet, shokki
- ▶ Ajatus miten tästä eteenpäin.
- ▶ Viranomaiselle selkeämpi tilanne päättää palveluista

Parisuhdetta kuormittavia asioita

Henkilökohtaiset

Parisuhdeasiat
(arki, roolit, unelmat, ...)
Taloudellinen tilanne
Sairauteen liittyvät
luonteen muutokset
Uupumus

Terveyteen liittyvät

Sairaudet, sairaskertomus
Lääkärikäynnit, puolison
kutsuminen mukaan,
siirtymiset, avustaminen
OH terveyden hoitamisen
laiminlyönti ja vähättely
Hoidettavan aloitekyvyn
puute
Valitukset esim. kuntoutus

Muut

Hylätyt päätökset
Kotihoito esim. Intiimihygienia
Asiointi (kaupat ym.)
Lomapaikan ongelmat (opastus)
65v iässä yksilökuntoutus
Kelalta loppuu
Epätietoisuus
apuvälineiden saannista
Ei tietoa tukiasioista (alkuvaiheessa)
Reseptilääkkeiden “pakkovaihto”
halvempaan (hankalampaan)
apteekissa

Kannattaa huomioida

- Puhua kaikki asiat yhdessä selviksi
- Pitää lomia jaksamisen takia, muuten kaksi hoidettavaa
- Osallistua kuntoutukseen mahdollisuuksien mukaan
- Hakea positiivisia asioita ja huumoria elämään
- Osallistua vertaistukeen, hoidettavan että hoitajan
- Oikeudellinen ennakointi = edunvalvonta ja hoitotahto

Liiton tarkoituksena on toimia omaishoitajien ja omaishoitoperheiden aseman parantamiseksi ja tukemiseksi, tukea paikallisyhdistysten toimintaa sekä osallistua kansainväliseen yhteistyöhön

Perustettu 1991

Paikallisyhdistyksiä 70

Henkilöjäseniä yli 12 500

Keskustoimisto Helsingissä

Aluetoimistot:

Kuopio, Raahe, Salo ja
Tampere

Henkilökuntaa 21

- **Vaikuttaminen ja edunvalvonta**
- **Ohjaus, neuvonta, koulutus**
- **Aluetyö**
- **Tuetut lomat omaishoitajille lomajärjestöjen kanssa**
- **OmaisOiva-toiminta (Ovet-valmennus®)**
- **Kehittämishankkeet**
 - Suomen omaishoidon verkosto
 - Jangsterit 2016-2019
 - Kuppi nurin 2017-2020
- **Viestintä, tiedotus, julkaisut**
- **Kansainvälinen toiminta**

Omaishoitajaliitto ry

Hämeentie 105 A, 00550 Hki

Neuvontapuhelin: 020 7806 599 (ma -to klo 9-15)

www.omaishoitajat.fi

 www.facebook.com/omaishoitajaliitto

Liiton vaali- ja hallitusohjelmataavoitteet 2019

- Omaishoidon ja työelämän yhteensovittaminen
- Riittävät määrärahat ja tuen saamisen kriteerit yhdenvertaiseksi
- Vapaiden järjestäminen
- Jaksamisen tukeminen ja tarkoituksenmukaiset palvelut
- Järjestölähtöisen toiminnan turvaaminen

Lakisääteistä omaishoidon tukea kehitetään - askelmerkkejä

- 1984 sosiaalihuoltoasetus: vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kotihoidon tuki
- **1993 asetus omaishoidon tuesta, mm suositus vapaasta, ohtuki n. 12 000**
- 1998 lakisääteinen vapaa, 2002 vapaiden lisääminen 1-2 vrk, tapaturmavakuutus
- 2004 vapaan aikaisiin palveluihin enimmäismaksu
- 2004 selvityshenkilö E. Aaltonen (tavoite 2006-2012 määrä 52 000)
- **2006 laki omaishoidon tuesta (alin palkkio 300 €, 600 € siirtymävaihe), oh. tuki n. 28 000**
- 2007 vapaat - 3 vrk,
- 2011 sijaishoito vapaan aikana
- 2014 KOHO suositukset - 2020 saakka
- I & O -kärkihanke (ikäihmisten kotihoito ja kaiken ikäisten omaishoito kärkihanke 2016-18)
- 2016 lain muutos: vapaat, valmennus (2018), koulutus, hyvinvointi- ja terveystarkastukset, **myös ei sopimuksellisten omaishoitajien tukeminen (SHL)**
- 2018 selvitys työelämän ja omaishoidon yhteensovittamisen keinoista (1/ 2019)

- Kyselyt omaishoidon tuesta Stakes: 1994, 1998, 2006, 2012, THL 2018
- Omaishoidon tukea saa n. 46.500

OMAISHOIDOLLE VAIHTOEHTOISEN PALVELUN KUSTANNUKSIJA (2013)

Omaishoito	13 200 €/v
Säännöllinen kotihoito (2 käyntiä/vrk, 45 €/käynti)	32 400 €/v
Vanhusten tehostettu palveluasuminen (120 €/vrk)	43 200 €/v
Vanhainkotihoito (150 €/vrk)	55 000 €/v
Hoito kehitysvammalaitoksessa (280 €/vrk)	100 000 €/v

Pääkaupunkiseudun
OMAISHOITAJAT

YHDESSÄ OMAISHOIDON PUOLESTA

*Ensimmäinen aatoksissain,
miete myös viimeinen*

PÄÄKAUPUNKISEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY

- ▶ **Perustettu 28.04.1998**
- ▶ Yhdistyksen päätehtävänä on omaisten tai läheistään hoitavien tuki ja edunvalvonta
- ▶ Polli toimii muiden paikallisyhdistyksen kanssa keskusjärjestö Omaishoitaja liiton alla.
- ▶ STEA rahoittaa Pollin toimintaa
- ▶ Toiminta-alue: Helsinki ja Vantaa
- ▶ www.polli.fi

Pasilan puistotie 8
HELSINKI

20 vuotta omaishoitajien tukena
PÄÄKAUPUNKISEUDUN OMAISHOITAJAT JA LÄHEISET RY

Toimintaamme

- Ohjaus- ja neuvonta
- Ryhmiä
- Hemmottelu- ja virkistystapahtumia
- Retkiä
- Luentoja mm. Laki-illat, tietoiskuja
- Koulutukset
- Keittokeskiviikko ja iltakahvila Ruusukuppi Helsingissä
- Jäsentiedote 4/vuosi

Jäseneksi liittyminen

- Liittymällä Polliin jäseneksi saa samalla myös valtakunnallisen Omaishoitajaliiton jäsenyyden ja sen jäsenille tarjoamat edut.
- Jäsen saa:
 - Pollin jäsentiedotteen neljä kertaa vuodessa
 - Jäsenetuja mm. retkistä
 - Tietoa, ohjausta ja neuvontaa
 - Omaishoitajaliiton julkaiseman LÄHELLÄ –lehden neljä kertaa vuodessa
 - Loma –ja kuntoutusoppaan vuosittain
 - Palveluoppaan joka toinen vuosi
- Henkilöjäsenmaksu on 25 € / vuosi, kannattajayhteisön jäsenmaksu on valinnan mukaan 50€, 70€ tai 100€
- Liitto hoitaa jäsenlaskutuksen

Tärkeitä linkkejä

- <https://youtu.be/4ff8MC2nF9c>

Maailman tärkein työpaikka-video

polli.fi (esim.jäsenlehti)

Löydät meidät myös Facebookista POLLI-nimellä (Tutustu myös Ansiotyö ja omaishoito-facebook-sivuun)

Liiton sivut omaishoitajat.fi (esim.lomat ja kuntoutuskurssit)

OKA-koulutus® - Omaishoidon moduulimuotoinen kokemusasiantuntijakoulutusmalli

- ▶ Elokuussa -18 rekisteröity OKA®-koulutus
- ▶ Koulutus toteutetaan moduulimuotoisena monimuoto-opiskeluna
- ▶ Koulutus pohjautuu oman kokemuksellisuuden tutkimiseen ja tarkasteluun
- ▶ Koulutuksen aikana opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus ja välineitä työstää omaa omaishoitajan kokemustaan asiantuntijuudeksi
- ▶ Tavoitteena on, että kokemusasiantuntijat toimivat koulutuksen jälkeen hyvin erityyppisissä tehtävissä, usein yhteistyössä ammattilaisten kanssa.

Kokemusasiantuntijatoiminnan hyödyt

Kokemustietoa sairastamisesta, kuntoutumisesta, omaisen roolista, palveluista ym.

- ▶ Ammattilaisten tiedon lisääminen/täydentäminen
- ▶ Oikeanlaisen tiedon levittäminen yhteiskunnallisesti merkittävää!
- ▶ Toimintaan osallistuminen voimauttavaa
- ▶ Osallisuuden kokemus
- ▶ Palvelujen kehittäminen/asiakaslähtöisyyden vahvistaminen

- ▶ Uusien merkityksien luominen
- ▶ Syntyy uusi oman tilanteen arviointi, kun kuulee muiden kertomuksia
- ▶ Lisää kykyä nähdä vaikeissakin asioissa myönteistä
- ▶ Näkee omat vaikutusmahdollisuutensa hankaluuksien keskelläkin
- ▶ Lisää selviytymiskykyä ja omien voimavarojen tunnistamista
- ▶ Kokemusasiiantuntija tietää, mikä häntä on auttanut ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet hänen tai läheisensä elämän muutokseen sekä siihen sopeutumiseen.

KOKEMUSASIAN TUNTIJAN TYÖTEHTÄVIÄ JA VAIKUTTAVUUTTA OVAT OLLEET ESIMERKIKSI

- ▶ kehittämistyöryhmien tai ohjausryhmien jäsenyys
- ▶ omaistoiminnan neuvottelukunnat (Helsinki ja Vantaa)
- ▶ projektit ja hankkeet
- ▶ palvelujen arviointi
- ▶ palvelujen ja työn suunnittelu ja kehittäminen
- ▶ hoito- ja palveluketjujen kehittämistyö
- ▶ ryhmänohjaus ammattilaisen työparina
- ▶ koulutus - ja luennointitehtävät
- ▶ oman tarinan kertominen
- ▶ luennot ja alustukset: oppilaitokset, seminaarit, koulutustilaisuudet
- ▶ haastattelut, lehtiartikkelit, sosiaalinen media
- ▶ erilaiset SOTE-tilaisuudet – puheenvuorot, työpajat, palveluiden kehittäminen
- ▶ Omaishoidon maakuntapäivät

▶

Kiitos!

